

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 74. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la expeditura
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gata prin scrisori francate, adresate
catra expeditura. Pretulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 19 Sept. (1 Oct.) 1865.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tici straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inscratiile se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
nici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a trefa repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu 16 Septembrie. La corespundinta lui D. M. din „Concordia“, pe care in numerulu premergatoriu o amu priimitu in colonele nostre, si tracteza despre acei barbati nationali, cari aru fi sa se alega de deputati romani, Dlu B. aduce in „Gazeta Transilvaniei“ urmatoriulu comentariu:

„Candidarea acest'a de deputati publicata prin Dnulu D. M. in „Concordia“ pote sa fia prea bine venita intru atata, incatu acei Romani transilvani, cari potu spera, ca pre temeiulu legei din 1791 voru lua parte la alegeri, voru grabi a se determina mai curendu pentru un'a dintre cele doue alternative cu care se ocupa ei actu, adeca: sa alega seu sa nu alega, sa tramita deputati la dieta seu sa nu tramita.

Noi din parte-ne pentru casulu, candu Romanii s'aru determina a lua parte la alegeri, inca avemu a ne adresa catra alegatori cu o rogare, a carei implinire noi o dorimu din adenculu sufletulu nostru, eara aceea este ca:

Romanii alegatori sa-si dea voturile loru a u ma i la candidati de aceia, cari si voru face cunoscuta marturisirea loru de credintia politica si o voru publica pe aceea de tempuriu prin vre-un'a din foile politice, eara mai multu sa nu voteze nimeni orbesce, precum vota candva alegatorii numiti Kortesek, fara ca sa fia auditu pana atunci macaru de numele candidatulu. In casulu de fatia, adeca pentru diet'a din 19 Novembre formularea articolulu de credintia politica este pe atatu usiora, pe catu cestiunea in sinesi e importanta; candidatulu adeca are a dechiaru simplu in publicu:

Eu N. N. deca voi fi alesu deputatu, voi vota neconditionatu in c o n t r ' a uniunei Transilvaniei cu Ungaria; eara votulu meu se va redima in urmatoarele cu argumente etc. etc.

Seu: Eu N. N. deca voi fi alesu deputatu, voi vota neconditionatu pentru uniune intocm'a precum este aceea formulata in art. I din 1848, eara votulu meu etc. etc.

Seu: Eu N. N. voi vota pentru amanarea (diferirea) ori carei discussiuni seu revisiuni a uniunei Transilvaniei cu Ungaria, pana atunci, pana candu nu se voru complana si impeca tote diferintiele si divergintiele cele mari din sfera dreptulu publicu cate exista intre corona si intre poporulu Ungariei, cum si intre complexulu tieriloru austriace numite de dincolo de Lail'a si intre Ungaria; eara temeiurile mele etc. etc.

Mai in scurtu, Romanii sa-si ia prea bine sem'a ce facu si cui au sa-si dea voturile loru, pentruc'a anulu 1865 sa nu le fia mai fatalu decatu insusi anulu 1848; de aceea sa-si deschida ochii, sa izirunte ori ce intrige si — earasi dicemu — in casu cand aru alege, sa nu-si dea voturile pana nu se voru informa forte bine despre simtieminteje si despre caracterulu publicu alu candidatulu.

Ear deca cumva in locu de a priimi professiuni de credintia politica aru fi sa se dea deputatiloru instructiuni ca si pana la anulu 1848, in acestu casu sa-si ia alegatorii earasi sem'a pe cine voru fi insarcinandu cu compunerea instructiunei, pentruca in trecutu s'au intemplatu abuzuri cumplite cu instructiunile.

Sasii mai nainte de a candida incepura a tine in tote tinuturile conferintie private dese si binisioru cercetate. Ne vine a crede ca Romanii inca voru face intocm'a si asi voru statori unele mactime, dupa care se aiba a se intocmi pe viitoriu. Numai ce-va mai multu devotamentu si abnegare de sine.

Pana aci parerea Dlu B.; ear parerea nostra este: ca alegatorii romani sa aiba program'a loru facuta, si sa o dea deputatiloru loru cu insarcinarea, de a se tine stransu de aceea, si sa o tramita la jurnalele romane spre publicare.

Noi amu tacutu pana acum, caci ne-amu tinutu de proverbinlu romanu: grab'a strica treb'a! si nevrendu a preocup'a parerea nimeni'a, amu vrutu a ne informa din tote artile, ca sa ne potemu forma unu conspectu despre convi-

rile politice ale barbatiloru nostri. Si eata acestu conspectu: Suntu unii, cari dca: ca unu congressu nationalu conchiamatu de Archierei s'aru priimi cu celu mai mare disgustu; — altii earasi condusi de oportunitate afirma: ca Archierei au priimitu insarcinare a sta in fruntea causei nationale pana candu natiunea nu va delibera altcum, si asi suntu datori a conchiamu congressu, caci caus'a nationala sa pote periclit'a; la care observ'a altii, ca Preasantiele Sale sa fia lasati a-si mai vede odata cu totadinsulu de penumeratele loru afaceri eclesiastice, si de tote neajunsurile si necesurile clerulu; — mai suntu altii, cari afirma, ca ide'a unui congressu compusu din membrii alesi, condusu de unu presiedinte seu presiedinti alesi, cum si prelanga unu regulamentu de afaceri, aru afla placere, insa si asi numai in acelu casu, candu natiunea s'aru vede earasi reimpinsa la anulu 1847/8; inca se mai adauge si aceea: ca omenii nostri in ori ce altu casu numai voiescu a sci de alta representatiune, decatu numai de dieta, carea sa se conchiamu pe bas'a legei electorale din an. 1863. (.)

Noi marturisimu cu tota franchetia, ca dintre enumeratele pareri ne alaturamu la cea a unui congressu cu deputati si presiedinti alesi, si ne pare reu, ca urdatorii acestei pareri ca: deveratu nationali si tintitori spre binele natiunei nostre, n'au intrebuintatu tote putinciosele mijloce legale pentru esoperarea unui asemenea congressu, caci de aci s'aru fi potutu indruma apoi toti barbati nostri, cari voru avea chiamare a se infatisia la diet'a venitoare.

Prelanga acestea recunoscemu de cestiune flagrant'a incidentele si bas'a conchiamatei diete ardelen'e dela Clusiu; incidentele ei se espune in rescriptulu regescu din 1 Sept. az c. ca coron'a conchiamu acea dieta „spre deslegarea cestiunei multu momentose a regularei referintieloru de statu a Ardélului fatia cu legatur'a cea strensa, in care se afla cu coron'a Ungariei, si ca bas'a conchiamarei este legea electorala din an. 1791 in sa cu acea modificare, ca si clasele de poporu foste mai nainte ne ndreptatite sa concure la alegere.“

Intentiunea maiestatica este mai pre susu de ori ce critica, caci tintesce spre impacarea spirteloru, si a cugeteloru, de aceea prefige ca uniculu si singurulu obiectu de desbatero revederea articolulu I de lege din an. 1848 privitoriu la uniunea Ungariei si Transilvaniei in afacerile, care suntu comune ambeloru tieri.

Pote veri si cine gandi, ca obiectulu acest'a este momentoz, candu insusi rescriptulu regescu lu caracterizeza de momentozu, si de aceea cere elu prejudecare matura atatu dela amicii catu si dela inimicii reincorporarei Ardélului de Ungaria, si demanda partiloru interessante, care suntu reprezentantii natiuniloru patriotice, a nu lua indesiertu marimea cestiunei, si a goni scopuri particulari si unilaterali, ci comune patriotice, caci numai astfelu intemplandu-se, si facendu-se va fi rezultatulu multumitoriu pentru natiunile patriotice.

Se ntiielege de sine, ca noi amu fi voitu, ca regimulu sa fia convocatu acesta dieta pe bas'a legei electorale din 1863, si candu dicemu acest'a, atunci mai aminlimu si aceea, ca legea acest'a electorala din 1863 ne pare noue mai neteda, mai drepta, si mai corespunditoare impregiurariloru presente, decatu legea anulu 1791 cu adausulu ei octroatu. Insa n'avemu ce face, acum astfelu remane, si sa speramu, ca pre venitoriu va fi mai bine, de aceea catu ne voru ierta poterile si impregiurarile, sa ne folosimu de dens'a ca barbati romani.

Revista diuaristica.

In nrulu trecutu amu publicatu acte de de mare importantia. Aceste acte dar cu deosebire manifestulu au produsu in tote partile politice ce exista in Austria o miscare electrisatoare si ce e de miratu, ca manifestulu la cei mai multi de-si de deosebite colori politice este bine priimitu.

(.) Cumca asemenea pareri se gasescu intre barbati nostri, se vede si din mai multi numeri ai jurnaleloru nostre nationale.

Foile magiare, transsilvane și netransilvane, în limb'a magiara și nematiasca, toate sunt entuziasmate de manifestul imperatesc, că de unu actu care deschide o era nouă constituțională politică. „Kol. Köz.“ în unul din articuli sei de fondu purcede dela invinuirea carea li se face ministrilor de câtra centralisti, ca acei'a nu aru avea programe, respunsiendu-le centralistilor ca programulu e luminatu, curatu și legitimu.

Ministri de acum nu'si croiescu singuri calea, nici nu facu legi dupa creerii lor, ci se acomodéza singuri dupa drepturile positive. Maiestatea Sea se exprimă în manifestu, ca regimului nu e iertatu a impune magiarilor cu puterea constituțională octroata, ca conceptulu constituționalu depusu în diplom'a din Octobru se da numai pe lângă iniriurilia respectiva a legisiatiunii magiare și dice apoi ca prin acést'a au făcutu M. S. destulu constituționalismulu magiaru, pe cari dreptu ilu posedu de o mii de ani și care e atât de precisu exprimat în dicerea latina „nihil de nobis sine nobis.“

Baronulu Kemény dice în „Pesti Napló“, că diu'a de 20 Septembrie în care au esitu manifestulu, va fi o di de eterna aducere aminte în istoria Ungariei pentruca este începutulu unei ere noue și pline de sperantie. Pentru actulu acést'a de atât'a ponderositate pentru viitorulu celu mai îndepartatu, monarhulu va fi salutat cu entuziasmu de câtra toate popórele sele dela Carpati pâna la Adria. Manifestulu garantéza întregitatea Corónei S. Stefanu, continuitatea de dreptu a Ungariei e acum de plinu recunoscuta, sanctiunea pragmatica si au luat loculu ce i se cuvine. În decursulu articolulu și exprima bucuria pentruca monarhulu carele sta desupra tuturor interesselor și partitelor au gasitu modulu de a deslega cestiunea cea grea fara de a vatamá ambițiunea barbatés'a a magiarilor, statorindu principiulu paritatii și apoi dice ca prin „sistarea“ constituției februaristice s'au delaturatu cu mijloce foarte putine pedeci mari și ministerulu Belcredi au surprinsu popórele de dincoace și de dincolo de Lait'a cu o programa, de carea se potu numai sa se bucure.

„Hon“ aduce în legatura cu manifestulu și rescriptulu de conchiamarea dietei unguresci și le privesce numai ca pe două acte ce se întregescu imprumutatu.

Mai totu în același tonu scrie „Pester Lloyd“ asigurandu și densulu că și Napló etc. ca prin mesur'a acést'a constituționalismulu de dincolo de Lait'a nu se altereza intru nimic'a.

Mai cu rezerva vorbescu diuarele germane de dincolo de Lait'a. Asia Press'a cea vechia din Vienn'a dupa ce concede ca nu se pôte altucum delaturá contradicerea ce aru fi urmatu din sustinerea diplomei din Octobru și patentei din Fauru în valóre pentru un'a parte a imperiului și a o sistá pentru ceea-lalta, vine la rezultatulu ca totusi trebuieau sustinute, pentru ca deca pertractările ce au a se face acum cu Ungari'a nu aru aduce successulu acceptatu atunei aru remanea statulu fara de nici unu radimu constituționalu.

Ost. d. P. e și mai acurata în apretinirile sele și asiá dens'a și exprima indoielele sele despre rezultatulu celu asteapta cine-va dela diet'a fiitóre în Ungari'a și Croati'a. Ea combatte asertiunea ca reprezentatiunea imp. dupa legile sustatóre nu aru fi fostu realizivera, din cauza, ca dietele respective nu au avutu inca ocaziune a se pronucia asupra acelei reprezentatiuni. Acum inse în fati'a faptelor implinite se întorce și rogandu pe Ungari'a, că sa fia crutiátóre cu continuitatea de dreptu a părtilor de dincolo de Lait'a, pledéza pentru dualismu, dechiarandu federalismulu caosu. — Alte diuare nemtiesci iara sunt de credinti'a ca legile fundamentale de statu din 20 Octobru 1860 și Fauru 1861 sunt garantate tocm'a prin manifestu; aru fi doritu inse ca în locu de cuventulu „sistare“ sa se fia întrebuintiatu „suspendare.“

Nu numai manifestulu dar și rescriptele privitóre la conchiamarea dietelor inca au facutu impressiuni pe care le vedem în diverse tonuri reproduse de diuaristica. Pesti Hirnök dice ca fia-care cuventu din rescripte e o pétra scumpa a constituției glorióse.

Foile magiare din patria inca nu au cuvinte destule de a-si exprime bucuria accentuandu cuvintele „dieta comuna“ cari suntu privite de o anticipatiune a uniunii, ce are a se pronuncia în diet'a cea mai de aproape din Clusiu. N. Fr. Bl. inse aduce în nr. 134 o corespundintia originala din Pest'a în privinti'a acést'a, carea ne revóca în memoria promisiunile lui Pesti Napló de deunedile, ca Ungari'a nu va unificatiune ci numai unione. Corespundintia amintita dice între altele cam acestea :

Ce se atinge de tramiterea deputatilor transilvani la diet'a unguresca, articolulu V alu legi din 1848 dice : „Transilvania deca va vrea sa se unésca tramite 69 deputati“. Cestiunea acést'a momentósa, pe lângă toate legile inarticulate, are lipsa de propri'a decisiune a Transilvaniei. Diet'a convocata la Clusiu dupa cum e cunoscutu se va ocupa numai cu uniunea. Într'aceea ori cum va fi, pâna acum se inverta lucrulu numai pelângă constatarea, ca Ungari'a nici

decumu nu doresce de a vedé în mijloculu ei precei 69 deputati esiti din alegeri directe. Numerulu causeru, cari vorbescu pentru parerea acést'a e mare; dar se aduce numai unele. Dupa § 3 alu art. V de lege din 1848 trebuie cá fia-care deputatu, pentru cá sa póta functiuná cá atare, sa aiba deplina cunoscentia limbii diplomatice, carea este numai cea magiara. Insa nu se pote pretinde ca deputatii transilvani Sasi ori Români fiindu, sa cunósca limb'a magiara asiá de bine încátu sa póta corespunde pe deplinu mandatulu lor. Ce aru dice ómenii în cas'a deputatilor din Pest'a, candu într'o buna diminétia s'aru pomeni, ca resuna limb'a romána, ori chiaru nemtiesca din gur'a vre-unui deputatu ardelénu, nu e de a se eruí aici. Amintesce apoi de Croatulu carele s'a încercatu a vorbi latinesce în diet'a din Pojonu, și de consecutiile unoru asemenea incidente care aru surpá totu edificiuulu „limbii diplomatice“ edificatu cu atât'a truda, deca s'aru întemplá cecece dupa dreptu nu se pôte negá natiunalitatiloru și s'aru folosi în dieta de limbile loru materne. Dreptulu acést'a care s'aru concede natiuniloru nemagiare din Transilvania se întielege de sine ca aru trebui sa se estinda și asupra natiuniloru slavice și române și din tier'a Ungari'a și atunci confusiunea babilonica în editiunea cea mai moderna aru fi gat'a.

Suntu sieptesprediece ani decandu au pasitu în Transilvania, unde mai nainte conceptulu de esistintia politica érá exclusivu numai cel'a dupa impartirea tierii, — cestiunea natiunalitatiloru pe prosceniu. Mai nainte cunoscea omulu acolo numai trei tinuturi deosebite, numite a Unguriloru, Securiloru și Sasiloru, Români cari se afla în toate trei tinuturile nu se bucurau de drepturi politice. Astadi nu se mai vorbesce de o impartire dupa aceste tinuturi; suntu insa patru natiunalitati, cari politicesce nu se afla tocm'a într'o stare de invidiatu laolalta. Precum se vede cert'a natiunalitatiloru va duráinca tempu îndelungatu în acést'a tierra muntósa și Ungaria de siguru nu va dori cá cert'a acést'a sa o véda straplantata în dicasteriulu dela Bud'a. Ce pôte sa dorésca Ungari'a e, ca cele patru natiunalitati ale Tranniei sa-si termine cert'a a casa și acést'a e unu motivu însemnatu, care va induplecá pe Ungari'a a realisá uniunea numai în óre care mesura. Ungari'a nu va îngustá autonomi'a Tranniei, indestulindu-se a i se tramite de aci deputati în modulu dupa cum se întemplá înainte de revolutiune cu Croati'a. Ca Ungari'a nu ambla sa fusioneze prin unificatiune Transilvania cu Ungari'a, acést'a o au disu unele voci remarcabile inca demultu.

Aradu 13/25 Septembrie. Eramu în presupunere, ca dupa o contielegere de aici, publiculu nostru cititoriu pâna acum va fi pus în cunoscentia celoru întemplate la noi Domineca, iu 5/17 a lunei acestei'a, la solen'a publicare și predare a diplomei prénalte, privitóre la reconstituirea și amplierea diecesei aradane dar dupace aflaiu, ca unele impregiurări demne de consideratiune deocamdata impedecara condeiulu ce fusese recercatu a descrie solenitatea dilei amintite, socotu a nu fi de prisosu, deca me voiu încercá a dá în colónele acestui pretiuitu diuariu alu nostru macaru numai în miniatura icón'a atinsei solenități; cu toate ca despre acést'a se accepta o tractare mai din adinsu în diuariulu nostru patrioticu „Concordia“ din unu condeiu ageru și mai bine deprinsu, care au și primitu pe sine acést'a provincia.

Festivitatea natiunala-bisericesca întemplata aici în 5/17 Septembrie, în esentialu se reduce la publicarea prénaltei diplome imperatesci din 6 Iuliu a. e. prin care dupa reinfintiarea Mitropoliei natiunali pentru poporulu greco-resaritenu din Ardealu și Ungari'a, se reconstitue Episcopatul sufraganu alu Aradului, și anume se latiesce cu comunele române din protopopiatele: Hasiasiului, Lipovei, Temisiórei, Cianadulu, Chichindei, și alu Becicherecului-mare, cele ce pâna acum au fostu sub Episcopi'a serbesca din Temisiórea; — noi inse neavem pâna acum alta ocesiune bine venita, asiá-dara sub chipulu unei pârti, serbarámu inaugurarea întregulu : a Mitropoliei noastre natiunali, dupa carea de atâti'a ani oltarámu cu neastemperu.

Astfelu au fostu cuprinsa însemnatarea actului pomnitu de câtra intergulu cleru și poporu diecesanu; pentru aceea nu au lipsitu a participá la atins'a festivitate unu numeru frumosu chiaru și dintre acei barbati fruntasi ai nostri din părțile banatieni, cari pâna în óra din urma cu tota barbati'a se luptara pentru unu resultatu ma eclatante, — pentru castigarea unei Episcopii natiunale în Temisiórea, în locu de a se adnesá părțile loru câtra Aradu. — Domni acesti'a siau făcutu, si-si voru face și în viitoriu datorinti'a, și noi credem: ca nu voru lipsi nici în alte părți români, cari sa sprijinésca intentiunile loru cele salutarii, indatace trebile nostre bisericesci în form'a lor de acum se voru consolidá, și vertutea nostra se va radica la o potentia apta pentru castiguri noue, dupa indegotarea impregiurárilor din viitorime; — pana atunci fratii banatieni adnesati câtra Aradu potu fi — precum în faptasi suntu — nangaiéti: ca au ajunsu totusi odata sa devina sub o gu-

vernare bisericăscă națională, din partea căreia pe calea culturii nu voru mai întâmpina acele impedcări, de care cu totu dreptul se tenguiau în timpurile trecute.

De-si convocările episcopesci la solenitatea acésta s'au făcutu cu o rezervă, ce se vedé a o pretinde impregiurările noastre politice: s'au prevediutu totusi o concurență mare de participantă la acésta solenitate, cari nu aru fi incaputu în biserică cea interimala de lemn; de aceea Présânti'a Sea Parintele Episcopu diecesanu Procopiu Ivacicoviciu pentru festivitate au desemnatu biserică nouă catedrale, carea — cu tôte ca instructiunea ei din launtru inca lipsese mai detotu, — prin serginti'a parochiloru locali si a curatoriloru bisericesci, la cari mai în urma se alturà în persóna chiaru si Présânti'a Sea Episcopulu, în presér'a solenității s'au adusu în stare, de a se poté tine întrens'a cultulu domnediescu.

Că Comissariu regescu la actulu acésta au funcționatu multimeriatulu comite supremu alu Comitatalui aradanu, domnulu Georgiu Pop'a; éra publiculu au statu din autoritățile civile si militare de aicea; din 15 Protopopi ai diecesei, alti doi fiindu bolnavi; din unu numeru fórte însemnatu de preoti si lumeni din tôte părțile diecesei, si din alti privitori, pre cari solenitatea iau atrasu la sine. La sânt'a Liturgia, sub pontificarea Présântiei Sele Parintelui Episcopu diecesanu, au asistatu trei Protopopi si câti-va preoti din Banatu, pe lângă alti Protopopi si preoti din părțile ungurene.

Înainte de începerea sântei Liturgii, o deputatiune numeroasă pe optu carete au pornitu dela biserică cătra castelulu comitatensu, spre invitarca domnului comisariu regescu la solenitate, carele la 9 óre dimini'ta, între sunetulu clopoteloru si bubuitulu tréscuriloru au si sositu la biserică, petrecutu de aceeași deputatiune, unde în portalulu bisericiei fu priimitu cu o cuvântare scurta de pontificantele Episcopu în tôte ornatele archieresci, apoi între clerulu asistinte fu petrecutu la tronulu radicatulu pentru densulu fatia cu tronulu archierescu. — Facându-se numai de câtu linisce deplina, Ilustr. Sea Comissariulu regescu din póla tronului tinu o alocutiune cătra Episcopulu diecesanu si cătra adunare, talcuindu însemnatatea actului si deosebi grati'a cea préparintésca a monarchului, cărui'a avemu a multiamí rezultatele frumóse pe terenulu bisericescu; apoi prin Secretariulu seu domnulu Protonitariu comitatensu Nicolau Philimonu dede citire diplomei prénalte, mai întâiu în testulu originalu latinu, pe urma si în traducere pe romanie; — gratulandu dupa aceea Episcopului, clerului si poporului castigurile cele mai próspete, au predatu Episcopului diecesanu Diplom'a spre pastrare perpetua.

La cuvântarea Domnului Comisariu regescu au respunsu din treptele scaunului archierescu Présânti'a Sea parintele Episcopu, descoperindu multiamire omagiala Maiestatei Sele pentru înfiintierea Mitropoliei noastre naționale si pentru celelalte consecrării ale acéstu acti maretii; au fericitatu apoi pre D. Comisariu reg. pentru virtutile lui cele rari, prin care si-au castigatu stim'a tuturor, increderea guvernului si rangulu înaltu, ce-lu îmbraca; — în urma cu cuvinte dulci parintesci s'au întorsu cătra cleru si poporu, mai alesu cătra celu din părțile banatiene, postindu cu deosebire pre cleru: a lucrá cu energia si multa rabdare în vi'a Domnului, spre folosulu poporului sie concediutu; la ce apoi D. Prot. alu Hasiasilui, Const. Gruciciu, în numele clerului si alu poporului din părțile banatiene, într'o cuvântare fórte acomodata, au descoperitu Preasântiei Sele parintelui Episcopu simțirile cele fiesci de supunere si ascultare cătra Archipastorululor naționalu.

Sub tôte trei renduri de cuvântări, la amintirea numelui Maiestatei Sale cum si, înalteloru persóne: a Comisarului regescu, a Mitropolitului nostru naționalu, si a episcopului diecesanu, adunarea au proruptu în strigări însufletite „sa trăiesca!“ la ce afara se dede de atâtea ori resnetu cu tréscurile. — După acestea Preasânti'a Sea Par. Eppu suindu-se pe amvonu, au întonatulu polichronulu pentru Maiestatea Sea Imperatulu, carea chorulu au cantatu întinsu „Multi ani“ si îndata Imnulul poporalu; apoi facendu-se iarasi linisce, s'au începutu cultulu diecescu cu sânt'a Liturgia, carea astadata antái'a óra s'au celebratu în nou'a biserică catedrala, ceea ce atátu în cele trei galerii, câtu si josu pâna chiaru în altaru era tescuita de preotime si poporu evlaviosu. — Biserică acésta nouă, din îndemnul solenității fórte nimeritu au fostu apostrofata de cătra Preasânti'a Sea parintele Eppu cu testulu cunoscutu: „Luminéza-te luminéza-te noue Ierusalime! ca marirea Domnului preste tine au stralucitu.“ — Fiindu acum feriele de tómnă, au lipsitu la acésta solenitate chorulu clericiloru si alu preparandiloru, si loculu acelor'a l'au suplinitu vreocâtiva învețiatori, cari de-si n'au avutu tempu de a se deprinde în armonia: totusi au iudestulitu publiculu evlaviosu cu cântările esecutate, ce mai vertosu se poté ascrie preotiloru conducatori: Duc'a, Arsiiciu si Cost'a, cunoscuti si altcum de cântareți alesi.

Dupa încheierea sântei Liturgii Domnulu Comisariu regescu între cantarea Imnului poporalu au fostu petrecutu de Episcopulu pontificante si de clerulu asistentu pâna la caret'a ce-lu asceptá în portalulu bisericiei, cu care apoi s'au întorsu la castelulu comitatensu, petrecutu de aceeași deputatiune carea-lu insocisa si la venire.

La 2 óre dupa médiadi au fostu prândiu stralucitu în salonulu celu mare la „Crucea alba“ de 70 persóne, între care în frunte, de laturea Episcopului si a Comissariului regescu, se aflau autoritățile civile si militare. — În onórea óspetiloru sub totu prândiulu au resunatu diosu capel'a militara a regimentului de infanteria, Archiducelului Salvatoru de Toscan'a; iara cătra capetu s'au radicatulu toastu pentru Maiestatea Sea Imperatulu si pentru cas'a Domaitóre; pentru Mitropolitulu Româniloru Andreiu Baronu de Siagun'a; pentru Cancellariulu de Curte Majlath, si pentru Comissariulu regescu; apoi pentru Episcopulu diecesanu si pentru óspetii înalti. Tóastele aceste leau graitu Episcopulu diecesanu, Comissariulu regescu, si Locotenentele de Marsialu Campestru si Comandante alu fortaretiei aradane F. Greschke; dupa cari dlu advocatu Ioanne P. Desséanu cu altu toastu au salutatu pre fratii banatieni, adnesati cătra ungureni; eara în numele acelor'a în cele mai calduróse cuvinte de frățietate au respunsu de o parte préstimatulu Capitanu alu cetății Temisiórei D. Petru Cermen'a, de alt'a D. Protopopu alu Lipovei Ioann Tieranu. — La curtea episcopésca inca au fostu prândiu alesu de 24 persóne; într'amendóue locurile mai alesu au fostu reprezentate părțile banatiene, de care ne mijlocitu s'au atinsu solenitatea dilei.

Sér'a dupa 7 óre s'au improvisatu unu conductu de fáclii, care spriginitu de capel'a militara mai susu atinsa, au pornitu dela institutulu Clericalu cătra castelulu comitatensu, unde dlu advocatu Ioanne P. Desséanu, în numele Româniloru, cari au participatu la solenitatea dilei, prin o cuvântare ponderósa an deccoperitu Ilustritatea Sele Domnului comite supremu si comissariu regescu, alipirea cătra Monarchulu si multiamit'a cătra Ilustritatea Sea, pentru ostenelele ce leau pusu si le pune necurmatu pentru binele patriei, natiunei si alu bisericiei. — Ilustritatea Sea Comitele supremu, care din odaile de susu venise între poporu, — multiamí în cuvinte fórte pretrundietóre pentru onorea contestata si adause: ca tôte bunătățile, de care se bucura natiunea si biserică, provinu dela însusi Maiestatea Sea Imperatulu, carele nici candu nu parasese pre cei ce-i suntu alipiti cu credintia. — Resunandu la acésta poporulu „sa trăiesca“ eara capel'a militara Imnulu poporalu, — conductulu s'au întorsu cătra resiedinti'a episcopésca.

Aci protopopulu Lipovei D. I. Tiaranu aruncandu o privire preste istori'a noastră bisericăscă, si cu deosebire reflectandu la aceea: ca — cum dice — „chiaru astadi se implinescu 165 de ani, de candu în Alb'a Iuli'a s'au încheiatu unu act, ce au avutu de urmăre îngroparea Mitropoliei noastre naționale,“ — dede cea mai via espressiune bucuriei, ce o simte astadi poporulu românulu la reînvierea acelei Mitropolii, si cu deosebire părțile banatiene la dobandirea unui Archipastorulu naționalu. — Présânti'a Sea Eppulu la salutările onorifice au respunsu de ferést'a resiedintiei cu innascuta-i afabilitate, multiamindu poporului adonatu, si urandu Maiestatei Sele Imperatului, apoi Mitropolitului nostru, nu altcum patriei si natiunei multi ani fericiti.

Dupa tôte aceste solenitatea dilei s'au încheiatu cu o petrecere via în salonulu dela „Crucea alba“ unde pe lângă music'a unei bande locale tinerimea noastră de ambe sexe au petrecutu pâna tardiu nóptea în dantiuri naționale.

Unu semnu de viétia si de vi'a interesare pentru prosperarea trebiloru noastre bisericesci au aretatu inteliginti'a noastră la acésta ocaziune, componandu unu comitetu, care va avé pe cailé legiuite a lucrá într'a-colo: că pentru regularea trebiloru noastre bisericesci preste totu, si deosebi pentru dotarea organeloru administratiunei diecesane, sa se incuviintiedie o adunare diecesana, în carea în proportiune cuviinciósa sa fia reprezentatu clerulu si poporulu diecesanu. — Ceriulu binecuvintéze intentiunea acésta de totu crestinesca a inteligintiiei noastre, cá asiá constituindu-ne bisericescu pe o basa firma canonica, câtu mai curendu sa ne bucuramu de cele mai frumóse rezultate ale reînvierei Mitropoliei noastre naționale!

Altu semnu frumosu de maturitatea poporului nostru e: ca de-si la alte popóre cu asemene ocaziuni s'au îndatinatu a se întinde óspetie mari, a se aduce poporului boi fripti, vase de vinu, s. a., si macarca starea materiala de acum a Episcopiei aradane nu au iertatu a se face provisiune, decâtu numai pentru vre-o 90 de óspeti mai alesi, împártiti la „crucea alba“ si la resiedinti'a episcopésca: totusi poporulu nostru tieranu, care astadata nu au potutu avé parte de óspitalitatea Archiereului seu, cuprindiendu bine însemnatatea actului, cu de-

plina mangaiere s'au intorsu la ale sele ducandu cu sine bucuria castigului celui mai pretiuit de câtu tôte ospetiele: alu unei vieti fericitore pe bratiile bisericeii nôstre nationale.

Sub tóta solenitatea acést'a animele romanimeii, afara de Maiestatea Sea Imperatulu si de Comissarulu reg., — au fostu mai alesu incordate spre inaltii Ierarchii ai nostri nationali, pre cari provedinti'a in persón'a Esc. Sele Mitropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a, si a Preasantieloru Sele, Episcopiloru: Procopiu Ivacicovicu si Ioann Popasu, i-au chiamatu, a intemeia pentru biserica nostra unu viitoriu mai ferice; aru fi in sa nemultiamire: deca la unu momentu asiã serbatorescu, cum e solemnitatea, ce o delineaiu, nu ni-amu aduce aminte si de alti barbati, cari multu au ajutatu implinirea dorintieloru nôstre, reinvierea Mitropoliei nationale. — Scimu, ca pre'nalt'a resolve a Mitropoliei nôstre, din punctu de vedere canonicu, s'au intemptatu la propunerea santulu Sinodu Carlovitianu; scimu, ca pâna au fostu in vietia fiertatulu patriarchu Raiacici, caus'a acést'a a nôstra nimicu n'au potutu inainta; scimu din isvóre sigure si aceea: ca Santieni'a Sea patriarchulu de acum si Mitropolitulu Serbiloru, Samuilu Masirevis, petrusu de necesitãtle poporulu romanu, ce au avulu ocaziune a le cunósce cá fostulu Eppu alu Timisiorei, din resputeri au spriginitu dorintiele nôstre pentru infiintarea unei Mitropolii române, coordonate cei serbesci; ba chiaru Santieni'a Sea in punctulu acést'a au avutu a se lupta cu spirite dusmanose. — Acestui barbatu dara Biserica nostra nationala socotu ai fi detore cu recunoscintia; pentru aceea asiã dori, sa vedu uniti pre toti Români in aceea oltare: cá pre acestu laudatu Ierarchu alu sororei bisericeii serbesci, Domnedieu sa-lu tina in pace la multi ani, cá asiã in tinuturile Monarchiei austriace, cele doue bisericeii sorori gr. or., sub conducerea demniloru capi ai loru nationali, sa infloresca spre binele poporeloru respective! Melarianu.

Nr. 40—1 CONCURSU.

La institutul clericalu gr. resaritenu romanu alu Eparchiei Caransebesiului, care institutu s'a transpusu dela Versietiu in Caransebesiu, devenindu vacanta catedra profesoralu a II-a pentru sciintiele teologice, se escrie concursu spre ocuparea acestui postu, cu care e impreunatu salariulu anualu de 399. fl. v. a.

Petitionile concursuale inzestrate cu timbru convenitu se voru subterne pâna in 15/27 Octomvre a. c. Consistoriulu diecesanu gr. res. din Caransebesiu, fiindu provideute cu urmatorele atestate:

1) adevierintia de botezu, cá competitorulu este de religiunea gr. resaritena

2) ca acel'a a absolvitu studiile gimnasiale, eara dupa sistema vechie si cele filosofice, mai departe sciintiele teologice.

3) Adevierintia despre portarea lui morala si politica, precum si despre serviciulu de pâna acum.

Dela Scaunulu episcopescu alu Eparchiei gr. resaritene române a Caransebesiului.

Caransebesiu in 11 Septemvre 1865.

Nr. 41—1 Concursu.

Cu provocatiune la publicãrile din anii trecuti pentru traducerea lui Tacitu si Iornandes prin Jurnalule romanesci, facute, se scrie din nou unu Concursu, pâna la terminele josu insemnate.

1) pentru traducerea in limb'a romana a scripturilor lui Tacitu, ce esistu, cumu-su: Agricola, Germani'a Istoria, si Anales, pentru care s'au depusu de Domnulu Conte Scarlatu de Rosetti inca in anulu 1862. unu premiu de 100 fl. v. a. si care pâna acum cu interessulu lui s'au suitu la o suma camu de 1200 fl. v. a. si sporiulu interessului care se va adauge pâna la terminulu scrisu.

2) pentru traducerea in limb'a romana a lui Iornandes care totu de predisulu Domnu Conte in anulu 1862 s'au premiata cu 250 fl. v. a. si care pâna acum cu interessulu lui au formatu o suma la 300 fl. v. a. si sporiulu interessului care se va adauge pâna la terminulu scrisu.

Traducatoriile acestora clasici se poftescu cá traducerile facute, si anume:

1) a lui Tacitu pâna la ultim'a Septemvre 1868.

2) „ „ Iornandes pâna la ultim'a Septemvre 1866, cu atãtu mai multu, sa le tramita la subscris'a Eforie in modulu usitatu, adeca insotiendu-si manuscrisele de o epistola sigilata, pe acãrei convertu, se stea scrisu unu motu óresi-cãre eara in launtru numele si locuinti'a concurentulu, — cãci nesosindu pâna la terminulu arãtatu, traducerile opuriloru acelor'a — premiiloru preedise, Domnulu Premiatoru va da alta destinatiune totu in favorea literaturii.

Manuscrisele incurse se voru apretiu prin o comisiune

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.

competinta, iara rezultatulu atãtu in privinti'a lui Tacitu, câtu si a lui Iornandes din preuna cu parerea aprobatore s'au desaprobatore a comisiunii se voru aduce prin diuarie la cunoascintia onor. publicu la tempulu seu si cele premiate voru remane in dispositi'a Domnulu Premiatoriu, fãra a mai avea altuce-va a pretinde traducatoriulu, de câtu premiulu destinatu cu interessulu lui pâna la tempulu premiãrei.

Brasiovu in 30 Augustu 1865.

Dela Efori'a scolcloru centrale române de legea gr. orientale.

Nr. 37—2 Concursu de stipendii.

Devenindu vacante trei eventualminte cinci stipendii din fundatiunea Franciscu Iosefina si anume unulu de 200 fl. v. a. pentru unu ascultatoriu de vre-o facultate la universitate si alte doue fia-care de câte 100 fl. v. a., eventualminte patru de câte 50 fl., v. a. pentru ascultatori la vre-o academia din Transsilvania in urm'a conclusulu Conferintiei tinate pentru afacerile fundatiunii in 5 Septemvre a. c. se deschide prin acést'a Concursu. —

Doritorii de a se impartasi cu ver unulu din aceste trei eventualminte cinci stipendii, au sa-si adreseze la subscris'a eforia celu multu pâna in 24 Septemvre a. c. suplicele sele instruate cu Atestatu de botezu, de seracia, si cu Testimoniu de Maturitate seu academicu. —

Sabiu 5 Septemvre 1865.

Efori'a fundatiunii Franciscu Iosefina prin I. Popescu m. p. Secr. alu Eforiei

38—2 Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din comunele ort. or. in Protopresbiteratulu Dobrei, urmatorele:

1) Rosicani, impreunatu cu unu salariu anualu de 126 f., 100 mes. cucuruзу, 10 mes. fasole, 12 orgi de lemne, cortelu liberu si gradina pentru legumi;

2) Tissa, impreunata cu unu salariu anualu de 100 f. 80 mes. cucuruзу, 4 mes. fasole, 8 orgii lemne, cortelu liberu si gradina de legumi;

3) Pancu-Selisce, cu unu salariu anualu 100 f., 54 mes. cucuruзу 10 orgii lemne, cortelu liberu si gradina pentru legumi;

4) Lapujulu de susu, cu salariu anualu 200 f., cortelu liberu, 8 orgii lemne si gradina pentru legumi; si

5) Fintoagu, cu salariu anualu 80 f., 74 mesuri cucuruзу, 8 orgii lemne, cortelu liberu si gradina pentru legumi.

La care se deschide concursu pâna in 20 Septemvre a. c. st. v., — doritorii de a ocupa un'a statiune din cele mai susu dise, au a-si asterne concursele loru la subscrisulu timbrate pâna la disulu terminu, dovedi:

a) ca suntu de religiunea orientali dreptcredinciosi,

b) ca suntu clerici ori pedagogi absoluti,

c) ca suntu cantareti buni, si au cunoscintia tipiculu,

d) ca suntu in privinti'a morala si politica cu caracteru nepetatu,

e) cu adeviere despre ocupaciunea avuta, si

f) fiindu casatoriti, traiescu cu sociele loru in frica lui Domnedieu dupa bunacuvintia.

Districtualu Inspectoru alu Tractulu Dobrei.

Dobra 5 Septemvre 1865.

Nicolau de Crainicu m. p.

Protopresbiteru.

Nr. 39—1 Concursu.

Spre ocuparea postulu nou invetiatorescu la scola romana gr. res. din Comun'a Belleanu, pentru a II-a Classa normala, se deschide Concursu pâna la 1 Octobru a. c. cu carea este impreunatu unu salariu anualu de 200 fl. v. a. cuartiru liberu, cu camara, pivnitia, curte separata cu gradina de legumi, — 3 stãngini lemne de focu, si de totu copilulu la scola umblatoriu câte o ferdela bucate; — care salariu se va da la t tu pãtrariulu de anu regulatu: jumetate din fondulu scolei si jumetate dela Cass'a comunala; iara pe viitoriu deca se va arãta sporiu bunu, salariulu se va mai imulti. —

Doritorii de a ocupa acestu postu; au de a-si asterne cererile sele cu mâna propria scrise, si dupa lege timbrate, la subscrisulu documentandu,

1) ca suntu romani de relegea gr. resaritena,

2) ca suntu clerici seu pedagogi absoluti,

3) ca suntu cantareti bisericesci, si sa scia limb'a romana bine,

4) ca suntu in privinti'a morala nepetati; si

5) deca suntu casatoriti, ca traiescu cu sociele loru in frica lui Ddieu nevinovati.

Fogarasiu 26 Augustu 1865.

Petru Popescu m. p.

Prot. res. alu Tract. I alu Fagarasiulu si Insp. scol. District.

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.